

Alexander Hausvater montează Lorca la Ploiești

Cu puternice, uneori chiar violente imagini vizuale, cu preferințe vădite pentru lucrări contemporane și drame încărcate de mister și ambiguitate, Arrabal, Witkiewicz, Anski, ș.a, Alexander Hausvater se arată a fi și un maestru al comediei, al jocului cu păpuși și marionete, al culorii și pitorescului, fără însă să-și uite pasiunea pentru latura tragică, topită cel puțin în tragicomedie.

La Teatrul „Toma Caragiu“ din Ploiești, o instituție cu care a mai lucrat, regizorul canadian a pus în scenă în adaptare proprie, una dintre cele mai stranii și incitante piese ale lui Federico García Lorca, mai puțin cunoscută, dar nu mai puțin interesantă, *Iubirea lui Don Perimplin și a Belisei în grădină*, scrisă în 1933, cu titlul prescurat și cert mai teatral, *Don Perimplin și Belisa*.

Spectacolul nu are numai mișcări și ritm de marionete, ci asociază păpușile cu actorii într-un dans viu, dinamic, plastic, antrenant. Compania de păpuși „Perimplin“, formată din Nelu Neagoe, Mihai Androne și Cătălina Radu au intrat total în viziunea lui Alexander Hausvater, fără să-i împiedice pe interpreți, completându-i sugestiv, amuzant și emoționant, la fel ca și cei doi spiriduși, Roxana Ivanciuc și Karl Baker, coborâți parcă din visele nebunești ale lui *Perimplin*, un om de șazeci de ani, îndrăgostit pentru prima dată de frumoasa *Belisa*, sau cele ale tinerei femei, dornică de libertate, urându-și bărbatul și gândindu-se pătimaș la un cavaler tânăr, energic și curajos. Constantin Cojocarul i-a dat viață lui *Perimplin* cu autoironie, autenticitate, sinceritate și cuceritoare putere de convingere și

atunci când își mărturisește iubirea lui fierbinte pentru *Belisa*, dar mai ales în discuțiile aprinse, contradictorii cu *Marcolfa*, bine jucată, cu temperament vulcanic, de Lucia Ștefănescu. Grijulie și atentă față de stăpânul ei, *Marcolfa* îi explică acestuia că *Belisa* îl înșală, dar *Perimplin* ripostează vehement, spunându-i că nu este adevărat, că *Belisa* îl iubește numai pe el și pe nimeni altcineva.

Ana Bart, expansivă și sinceră în *Belisa*, este cu adevărat îndrăgostită de un cavaler cu mantie roșie, un tânăr care nu-și arată fața niciodată, dar cu care se întâlnește în fiecare noapte în grădină, un iubit ce-i șoptește cele mai calde cuvinte de dragoste și îi trimite cele mai frumoase și pasionante scrisori. Ceea ce știe însă numai *Perimplin* și nu știe nimeni altcineva este că acest frumos și straniu necunoscut este chiar el însuși. El se întâlnește cu ea noaptea. El îi scrie în fiecare zi acele unice și neuitate epistole. Și spre a-și salva dragostea nebună, spre a rămâne pentru totdeauna în inima *Belisei*, *Perimplin* se sinucide.

Decorurile – la rândul lor având aerul unui teatru de păpuși, vesele, hazlii, cu toate culorile meridionale în ele – după cum și costumele de sărbătorești marionete și păpușile prezente pe scenă, au fost create de Viorica Petrovici cu nestăvilită fantezie. Acompaniamentul muzical, cu accente melodice spaniole, se datorează tot regizorului.

Ritmul antrenant al spectacolului, atmosfera lui de joc vesel, amuzamentul actorilor, îndrăgostiți parcă și ei de permanentele improvizații, nu te lasă să

ghicești finalul trist, dispariția lui *Don Perimplin*, dar el nu moare, ci rămâne în gândurile *Belisei*, total, devenind triumful lui categoric, victoria visată, cucerirea pentru totdeauna a femeii dorite.

Nimeni nu-i va mai spune niciodată cuvinte atât de calde *Belisei* sub razele de lună, iar scrisorile sunt o realitate pe care nu i-o va putea lua nimeni. Sunt scrisorile ei și vorbele așternute pe hârtie de bărbatul îndrăgostit o vor însoți toată viața. Sunt cuvintele scrise pentru ea.

Poate a fost doar un joc din partea lui Alexander Hausvater, dar cert, unul

serios, încărcat de răspundere. Un joc care ne-a dat un spectacol Lorca frumos, o evadare în universul visurilor și al iubirilor perfecte.

Teatrul „Toma Caragiu” din Ploiești – Don Perimplin și Belisa de Federico Garcia Lorca. Adaptarea, ilustrația muzicală și regia: Alexander Hausvater. Decor, costume, păpuși: Viorica Petrovici. Distribuția: Constantin Cojocaru, Ana Bart, Lucia Ștefănescu, Roxana Ivanciu, Karl Baker, Cristina Moldoveanu. Compania de păpuși „Perimplin”: Nelu Neagoe, Mihai Androne, Cătălina Radu. Data premierei: 19 aprilie 2001.

Mircea GHITULESCU

Implicațiile unei premiere

Ne bucurăm să observăm că proiectele legate de dramaturgia românească de la *Theatrum Mundi* (pe când schimbarea acestei denumiri ridicole de Teatrul *Theatrum Mundi* – prin nimic caracteristică profilului?) sunt din ce în ce mai împlinite artistic. Ultimele două premiere (*Ceasornicăria Taus* de Gellu Naum și *Preludiu la Electra* de Petru Dumitriu) sunt veritabile evenimente teatrale și, abia după aceea, curiozități culturale. Apariția unui spectacol ca *Ceasornicăria Taus* pe afișele bucureștene, după o jumătate de secol de la scrierea textului, are implicații pe care nu le putem trece sub tăcere. Ne arată cu claritate cât de vinovată este cultura, la fel și culturalii noștri de profesie care nu au știut să descopere un text ce face din Gellu Naum un precursor al teatrului suprarrealist. Un teatru intrat în istorie sub denumirea discutabilă de „teatru absurd” pentru că Martin Esslin (*Le Theatre de l'absurde*,

1962) a fost mai abil și mai perspicace decât criticii noștri. Problema este că în anii '60 când Ionesco scria la Paris marile sale piese (*Setea și foamea*, *Rinocerii*, *Regele moare*), Naum scria la București *Ceasornicăria Taus*, un text de referință pentru noua dramaturgie care avea să agite Europa. Deși influența lui Gellu Naum într-un București totalitar (care începea totuși să dea semne de relaxare) nu putea fi aceeași cu a confratelui său de la Paris, completa ei izolare, chiar după apariția în volum (1975), mi se pare aberantă. M-aș simți incomod în pielea criticilor anilor '70 care au lăsat să le treacă pe sub nas textele dramatice reformatoare ale lui Gellu Naum, fără să le comenteze, să le apere, să le includă în istoriile literare de care fac atâta caz sau măcar să le semnaleze. Înainte de a fi vinovați de adeziuni politice, de așa numitul „pact cu diavolul”, îi simt mai vinovați pentru *pactul cu ignoranța*. O ignoranță din care nu puțini critici de astăzi își fac un titlu de glorie, decretând ca metodă critică ideea că nu l-a citit pe cutare pentru că „nu merită” și că nu există nimic în literatura română dacă nu au citit ei. Și ei nu prea citesc pentru că nu prea au timp. Pătrunși de propria